

4.4.2 Administratieve en strafrechtelijke sancties

Het gaat bij het bestraffen van belastingbetalers, die niet of niet volledig voldoen aan hun fiscale en administratieve verplichtingen, om lichte (orde-) boeten, zware administratieve boeten, maar het kan ook om strafsancities gaan.^{1026 1027 1028} Volgens paragraaf 2 van het Voorschrift administratieve boeten 1993 staat de term boete voor de wettelijke term verhoging. Hiervoor wordt verwezen naar de jurisprudentie in het kader van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (het EVRM). Volgens de Hoge Raad moet het opleggen van een verhoging worden aangemerkt als het instellen van een strafvervolgning in de zin van artikel 6, eerste lid van het EVRM. De verhoging heeft derhalve een strafrechtelijk karakter, waarbij de term boete beter past.^{1029 1030}

4.4.2.1 Orde en niet-orde boeten

De belangrijkste sanctie die het belastingrecht kent, betreft de administratieve boete, een verhoging die door de belastinginspecteur zonder tussenkomst van de rechter wordt opgelegd.^{1031 1032} Het betreft een geldboete die de belastingbetaler verschuldigd is wegens een overtreding van de belastingwetgeving. De hoogte ervan wordt bepaald door de belastinginspecteur.¹⁰³³ De ordeboeten worden op een relatief bescheiden absoluut bedrag

¹⁰²⁶ Paragraaf 6 van het Voorschrift administratieve boeten 1993 maakt onderscheid tussen orde-boeten en niet-ordeboeten.

¹⁰²⁷ Zie de artikelen 9, 18, 21, 22, 68 en 69 AWR.

¹⁰²⁸ In de AWR is voor een aantal situaties in het opleggen van een fiscale boete voorzien. Het betreft de boete ter zake van het niet of niet tijdig doen van aangifte voor de belastingen die bij wege van aanslag worden geheven (artikel 9, derde lid AWR), de boete die samenhangt met het opleggen van een navorderingsaanslag (artikel 18 AWR), de boete die samenhangt met het opleggen van een naheffingsaanslag (artikel 21 AWR) en de boete ter zake van het te laat betalen van belasting die bij wege van voldoening of afdracht op aangifte wordt geheven (artikel 22 AWR).

¹⁰²⁹ Voorschrift administratieve boeten 1993, paragraaf 4, vermeldt dat uit het strafkarakter van de boete voortvloeit dat de boete niet dient om vergoeding te zoeken voor de belasting die niet meer kan worden nagevorderd en eventueel als een rentevergoeding aan de staat.

¹⁰³⁰ M. Feteris[64]: "Wanneer aan iemand die zijn fiscale en administratieve verplichtingen niet of niet tijdig nakomt rente en kosten in rekening worden gebracht, valt daar als regel geen repressieve sanctie in te zien, maar eerder een reparatoire maatregel: de heffende overheid vordert van de belastingplichtige een vergoeding van de door haar gemaakte kosten en gederfde rente. Zo is de invorderingsrente, die berekend wordt als iemand een belastingaanslag niet tijdig betaalt, bedoeld als een vergoeding voor rechtevering door de overheid. Ook de heffingsrente, die met ingang van 1 april 1987 is ingevoerd (artikel 30a e.v. AWR), heeft een reparatoir karakter (blz.23); Veel administratieve sancties zijn reparatoir van aard etc." (blz.27) Zie verder M. Feteris[64] blz.47 e.v. en blz.58].

¹⁰³¹ M. Feteris[64]: "Soms gaat het om een vast bedrag, meestal om een percentage van de belasting waarop de overtreding betrekking heeft. In het laatste geval wordt de boete gewoonlijk gelijk met de belasting zelf geheven in de vorm van een verhoging van de aanslag." (blz.37,38)

¹⁰³² De termen ordeboete en niet-orde boete worden ook wel vervangen door de termen verzuimboete en vergrijpboete. Zie bijvoorbeeld de Memorie van toelichting bij wetsvoorstel 23470[72,blz.11].

¹⁰³³ M. Feteris[64]: "Met uitzondering van de verhoging bij navordering, moet bij alle administratieve boetes uit de AWR eerst een bezwaarprocedure bij de inspecteur worden doorlopen voordat beroep op de rechter openstaat." (blz.74); [64,blz.97e.v.]. De invordering van fiscale boetes geschiedt door de ontvanger.